

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

GULISTON DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI

**MEDIAMAKONDA AXBOROT
MADANIYATINI SHAKLLANTIRISHNING
IJTIMOIY-FALSAFIY MUAMMOLARI**

mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy konferensiya

MATERIALLARI TO‘PLAMI

15-16 may 2024-yil

Guliston-2024

UO‘K 316.77:1

BBK 60.56+73

M 39

Mediamakonda axborot madaniyatini shakllantirishning ijtimoiy-falsafiy muammolari. / Respublika ilmiy-amaliy konferensiya materiallari to‘plami. – Guliston, “Ziyo nashr-matbaa” nashriyoti, 2024-y. 632-bet.

Respublika ilmiy-amaliy konferensiya O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Ma’muriy islohotlar doirasida oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar sohasida davlat boshqaruvini samarali tashkil qilish chora-tadbirlari to‘g‘risida” 2023-yil 4-iyuldagi PQ-200 qarori 9-bandida belgilangan topshiriq ijrosini ta’minlash maqsadida 2024-yil 20-martdagi 76-sonli buyruqqa asosan o‘tkazildi.

Konferensiya materiallari to‘plamidagi maqola va tezislar tahlil va hisob metodlarini qo‘llash va takomillashtirish yo‘nalishida ilmiy izlanishlar olib borayotgan professor-o‘qituvchilar, ilmiy xodim-izlanuvchilar, va magistrantlar hamda talabalar uchun mo‘ljallangan.

Mazkur to‘plamga kiritilgan materiallarning mazmuni, undagi statistik ma’lumotlar va me’yoriy hujjatlar sanasining to‘g‘riligiga hamda tanqidiy fikr-mulohazalarga mualliflarning o‘zlari ma’suldirlar.

Mas’ul muharrirlar:

J.X.Karshibayev, b.f.d. professor.

B.T.Tuychiyev, f.f.d. professor.

F.N.Jo‘raqulov, s.f.d. professor.

Taqrizchilar:

B.Ochilova, f.f.d. professor.

O.R.Musayev, f.f.d. professor

K.Kalonov, sot.f.n. professor

N.B.Abdullayeva, f.f.d. professor

Tahririyat hay’ati:

N.Saidkulov, A.Mansurov, Sh.Isaxova, N.Tursinkulov, X.Yarbayev, O.Yusufaliyev

ISBN 978-9910-792-50-2

© “Mediamakonda axborot madaniyatini shakllantirishning ijtimoiy-falsafiy muammolari” mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy konferensiya materiallari, 2024

© “Ziyo nashr-matbaa” nashriyoti, 2024

KIRISH

Mamlakatimizda istiqbolning dastlabki yillaridan boshlab ta'lim-tarbiya tizimini tubdan isloh qilishga alohida e'tibor qaratilib, farzandlarimizning jahon andozalari darajasida zamonaviy bilim va kasb-hunarlarni egallashi, jismonan va ma'nan yetuk insonlar bo'lib ulg'ayishi, ularning qobiliyat va iste'dodini, intellektual salohiyatini yuzaga chiqarish, yosh avlod qalbida Vatanga sadoqat va fidoyilik tuyg'ularini yuksaltirish borasida ulkan ishlar amalga oshirilmoqda.

O'zbekiston jahon axborot makoniga shiddat bilan integratsiyalashmoqda. Mamlakat fuqarolari bugungi kunda jahon hamjamiyati tomonidan to'plangan ma'lumot va axborotlarni cheksiz ravishda olish imkoniyatiga ega. Biz oladigan va foydalanadigan axborotning sifati bizning hayotiy tanlovimizga, ijtimoiy-siyosiy faoliyatimizga katta ta'sir ko'rsatadi. Shu o'rinda raqamli iqtisodiyotni faol rivojlantirish, barcha tarmoqlar va sohalarda, eng avvalo, davlat boshqaruvi, ta'lim, sog'liqni saqlash va qishloq xo'jaligida zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini keng joriy etish bo'yicha kompleks chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. Jumladan, 2020-yil 5-oktyabr kuni "Raqamli O'zbekiston - 2030" strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risidagi PF-6079-son O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni qabul qilindi. Mazkur farmon milliy axborot makonining yanada shaffof bo'lishiga, uning kengayishiga hamda global axborot makonida O'zbekiston imijining, milliy kontent mazmuni, shakli va usullarining boyishiga xizmat qilishi shubhasiz.

So'nggi yillar davomidagi texnika va texnologiyalar taraqqiyoti OAV, axborot manbalari va axborot yetkazib beruvchilari faoliyatining beqiyos kengayishiga olib kelib, fuqarolarga uning ulkan hajmidan foydalanish va almashinish imkonini yaratdi. Pirovard natijada, fuqarolar ushbu axborotning ishonchli ekanligini baholash, o'z fikrini erkin aytish borasidagi huquqlarini to'laqonli amalga oshirish imkoniyatiga ega bo'lmoqda. Shuning uchun ham kun tartibiga fuqarolarning media va axborot savodxonligini ta'minlashdek dolzarb masala ko'ndalang qo'yilmoqda. Global axborot jamiyati shakllanayotgan davrda media va axborot savodxonligi milliy taraqqiyot, har bir fuqaroning mamlakat kelajagi uchun ijtimoiy faolligi va mas'uliyati oshishini, aholining demokratlashtirish jarayonlarida faol ishtirokini ta'minlovchi muhim omildir.

Guliston davlat pedagogika institutida o'tkazilayotgan "Mediamakonda axborot madaniyatini shakllantirishning ijtimoiy-falsafiy muammolari" mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy konferensiya soha mutaxassislarini ushbu masalani tadqiq etish, mediasavodxonlik va axborot madaniyati bo'yicha muammolarni o'rganish, bu bo'yicha olib borilayotgan yangi tadqiqotlar bilan tanishish, xorijiy tajribalarni o'rganib, ularni amaliyotda qo'llash, axborot madaniyatini shakllantirish bo'yicha istiqboldagi islohotlarni chuqurlashtirish bo'yicha taklif va tavsiyalarni ishlab chiqish, muammolarni zamonaviy yondashuvlar asosida tahlil qilish imkoniyatini berishi bilan ahamiyatlidir. Mazkur anjuman mamlakatimiz tadqiqotchilarining sa'y-harakatlari natijasi bo'lib, zamonaviy dunyoda mediamakon xalqaro raqobat va axborot maydoni sifatida, Yangi O'zbekistonda milliy mediamakon va axborotlashgan jamiyatni barpo etish, ijtimoiy tafakkurni belgilashda mediasavodxonlik va axborot madaniyatini o'rni kabi zamonaviy tendensiyalariga tayangan tarzda tayyorlandi. Ushbu anjuman materiallari media va axborot savodxonligiga ega bo'lgan mass-media sohasidagi mutaxassislar malakasini oshirishga yordam beradi, degan umiddamiz. Konferensiya to'plami ta'lim jarayonining asosiy sub'ektlari bo'lgan pedagog va talabalar ehtiyojini hisobga olgan holda tuzilgan bo'lib, aynan ustoz-o'qituvchilar millionlab yoshlarning iqtidorini, shu jumladan, mediasavodxonlik va axborot madaniyatini shakllantiruvchi asosiy shaxslar bo'lib hisoblanishi bilan ahamiyatlidir.

Guliston davlat pedagogika instituti
Rektori J.X.KARSHIBAYEV

Ohang elementlarini rivojlantirish va taqqoslashning turli usullari har xil turdagi musiqiy shakllarning shakllanishiga olib keldi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. А.Баташев История джазовой музыкальной культуры М.М., 2000.
2. Л.Ганиева Эстрадно-инструментальное исполнительство Учебник. Т.: Musiq, 2019.
3. А.Измайлов Ощущение времени для исполнителя на ударных инструментах. Т.: Музыка, 2019.
4. Altmishevich, E. Z. (2024). The introduction of "reggie" style into modern music. journal of education, ethics and value, 3(2), 67-69.
5. Altmishevich, E. O. (2024). "Rock-n-roll" uslubi evolyutsiyasi va uning istiqbollari. boshqaruv va etika qoidalari onlayn ilmiy jurnali, 4(2), 6-8.
6. egamqulov oybek altmishevich. (2022). urma va zarbli cholg'u asboblarining musiqa darslarida tutgan o'rni. <https://doi.org/10.5281/zenodo.6506246>

TO'G'RI SOLIQLARNING IJTIMOIIY-IQTISODIY MOHIYATI VA SOLIQ TIZIMIDAGI ROLI

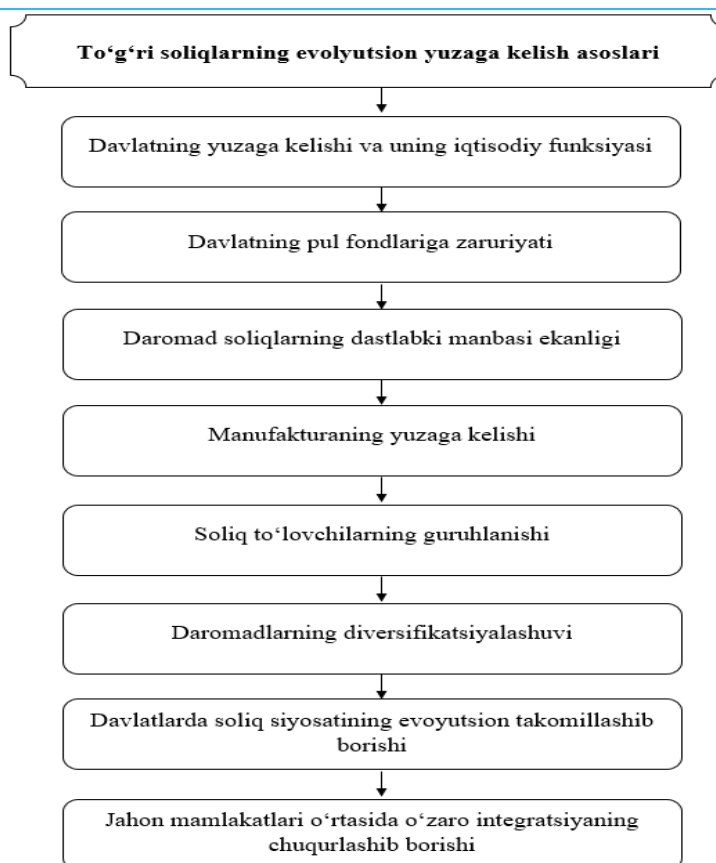

Turdiqulova G.O.

TDIU tayanch doktorant

To'g'ri (bevosita) soliqlar soliq tizimiga kiruvchi muhim soliq turlaridan biri hisoblanadi. Agar, soliqlarning o'zining ijtimoiy va iqtisodiy ildiziga qaraydigan bo'lsak, ular davlatning muhim moliyaviy instrumenti sifatida yuzaga kelgan. Ya'ni, davlat bunday moliyaviy instrumentsiz o'zining faoliyatini moliyalashtirish imkoniyatini yo'qotadi. Sababi davlat tizimiga kiruvchi, jamiyatga xizmat qiluvchi va iqtisodiy hamda sotsial-ijtimoiy munosabatlarni tartibga solib turuvchi usqurtma tizimlar (davlat organlari) ham jamiyatning bir maromda mavjud bo'lishi va uning rivojlanib borishi uchun muhim sanaladiki, ularning faoliyatini moliyalashtirish esa, iqtisodiy soha vakillari zimmasiga tushadi. Bu esa, soliq kabi moliyaviy instrumentlarni qo'llash orqali ta'minlanadi. Shu jihatdan olganda, soliqlar iqtisodiy sohadagi yaratilgan mahsulotlarning qiymat shaklidagi bir bo'lagini jamiyat manfaatlariga xizmat qiluvchi davlat tarkibidagi tuzilmalarni moliyalashtirish uchun xizmat qiladigan muhim moliyaviy instrumentlardir deb baholash ham o'z iqtisodiy mazmuniga ega. Davlat jamiyat manfaatlarini ko'zlab turli xil soliqlarni joriy etar ekan, ularning amal qilishining butun boshli tizimni shakllantirishini taqozo etadi. Bu tizim esa, avval qanaqa soliqlar mavjud bo'lishi kerakligi, nimalarga soliq solinishi, soliqlarni kimlar to'lashi va qanday tartibdaligi, joriy qilingan soliqlarni qanday undirilishi kabi ko'plab iqtisodiy masalalarni hal qilishni taqozo etadi.

Agar, soliqlarning paydo bo'lishi va ularning turli xil ko'rinishlariga e'tibor beradigan bo'lsak, boshqa soliqlar singari to'g'ri soliqlar deb ataluvchi soliqlarning ham iqtisodiy-ijtimoiy mazmunini anglash imkoni bo'ladi. Buni to'laroq anglash uchun quyida keltirilayotgan 1-rasmga murojaat qilamiz.

1-rasm. To'g'ri soliqlarning evolyutsion yuzaga kelish asoslari

Keltirilgan 1-rasm ma'lumotlari shuni anglatadiki, boshqa soliqlar singari to'g'ri soliqlarning tarixiy-ijtimoiy va iqtisodiy ildizi davlatning yuzaga kelishi va uning iqtisodiy funksiyasi bilan chambarchas bog'liq. Chunki, davlat o'zining iqtisodiy funksiyasi-jamiatni iqtisodiy tartiblash asosida turli sohalar o'rtasida muvozanatni o'rnatish borasida jamiyatda yaratilgan mahsulotlarni qayta taqsimlashda soliqlar, jumladan to'g'ri soliqlardan foydalanadi.

Davlatning pul fondlariga zaruriyat boshqa soliqlar singari to'g'ri soliqlarning yuzaga kelishining shart-sharoitlaridan biri hisoblanadi. Bundan tashqari agar davlatning dastlabki paydo bo'lishidagi davlatning asosiy manbasi (o'lponlar)ni e'tiborga olmaganda, soliqlar pul fondlarining asosiy moliyaviy manbasi bo'lib kelmoqdaki, ularda to'g'ri soliqlar muhim ahamiyat kasb etadi. Agar, boshqa soliqlar singari to'g'ri soliqlarning evolyutsion yuzaga kelishi va rivojlanishiga e'tibor beradigan bo'lsak, formatsiyalashuvning feodalizm shaklini paydo bo'lishi va uning rivojlanib borishi yer egaligining feodal shakliga o'tishi, moliya, sud, boshqaruv masalalari ham yer egalari tegishli bo'lib qoldi, umumdavlat xarajatlari ancha qisqardi, davlatning asosiy daromad manbalari uning mulkidan, regaliyalar (mulkdan foydalanish va boshqa huquqlarni berganlik uchun yig'imglar) ham bojlardan tashkil topib bordi. Feodal tarqoqlikning kuchayib borishi esa davlatlarning uyushmalarini va unga muvofiq soliqlarning ham takomillashib borishiga asos bo'ldi. Bu holat, ayniqsa, yer va savdo munosabatlari, keyinchalik esa manufaktura rivojlangan Yevropa davlatlarida, jumladan, Fransiya, Angliya va Germaniyada ancha shakllanib bordi. Fransiya XV asrlarga kelib qirollik va feodal katta yer egalari o'rtasidagi qattiq ziddiyatlar oqibatida Fransiya yirik markazlashgan davlat va uning o'ziga xos moliyaviy tizimi shakllandi. Bu vaqtlarda Fransiya shaxslardan olinadigan to'g'ri soliq ("taille personelle") va mol-mulkdan olinadigan ("taille reille") to'lovlar asosiy soliq sifatida yuzaga keldi. XVII asrlarda soliqlar yanada keng rivoj oldi va uning soni ham ko'payib bordi.

To'g'ri va egri soliqlar mamlakatning turli joylarida turlicha undirila boshlandi. Soliqlarning noto'g'ri taqsimlanishi, aristokratlarning soliqlarni to'lashdan bo'yin tovlashi, aholining zimmasiga soliq og'irligini oshib borishi, soliqlarni davlatdan undirish huquqini qo'lga kiritgan soliq undiruvchilarning soliq undirishdagi adolatsizligi, bir xil joylardan egri soliqlar undirilsa boshqa joylardan undirilmasligi Fransiya yirik to'ntarilishga sabab bo'ldi. Revolyutsion hukumat esa

avvalgi barcha soliqlarni bekor qilib, keyinchalik soliqlar davlat faoliyatining asosiy manbai ekanligidan kelib chiqib turli xil (asosan yer solig'i, daromad solig'i, mol-mulkdan soliq, jon boshiga soliq, yig'imlar va sh.k.) soliqlarni yanada ko'paytirishga majbur bo'ldi.

Fikrimizcha, to'g'ri soliqlarning yuzaga kelishida manufakturaning yuzaga kelishi ham alohida rol o'ynagan. Agar mohiyatiga qaraganda "manufaktura – bu mehnat taqsimotiga asoslangan, lekin mashina hali mavjud bo'lmagan sharoitdagi kooperatsiya bo'lib, unda ishlab chiqarishning umumlashuv jarayoni davom etadi, yalpi ishchi kuchi tarkib topadi, har bir ayrim xodim esa yalpi ishchi kuchining tarkibiy qismiga aylanadi, oddiy kooperatsiyadagidek qo'l mehnatiga asoslangan qurolga tayanadi. Shuningdek, u mehnat taqsimoti va qo'l hunari texnikasiga asoslangan korxona"¹ bo'lib, sanoat taraqqiyotining oddiy kooperatsiyadan keyingi 2-bosqichi hisoblanadiki? G'arbiy Yevropa mamlakatlarida XVI asrning o'rtalarida vujudga kelib, bu davlat g'aznasining daromad manbasi sifatida sanoatlashgan korxonalarida yuzaga kelgan daromadlarni va ularga tegishli mulklardan soliqlarni joriy etishni yuzaga keltirdi. Bu esa, jamiyatda sanoatlashuvi bilan birga soliq to'lovchining o'zidan to'g'ri tartibda undirilishiga asoslangan yangi daromad manbalari paydo bo'lishiga sabab bo'ldi. Shundan kelib chiqish aytish mumkinki, manufakturalar ham to'g'ri soliqlarning yuzaga kelishining muhim iqtisodiy omillari bo'lib xizmat qilgan. Ilmiy nazariyalarda kategoriya yoki munosabatlarni mohiyatini to'laroq anglash uchun ularni ma'lum bir guruhlariga bo'lib o'rganish amaliyoti mavjud. Soliqlarning ijtimoiy-iqtisodiy mohiyatini, ularning ichki xususiyatlarini bilish uchun ular ham ma'lum bir turlarga guruhlanadi.

Soliqlarning iqtisodiy mohiyati uning yuzaga kelish shart-sharoitlari, ularning belgilari, funksiyalari va vazifalari asosida ochib beriladi. Joriy qilingan soliqlarni ma'lum bir guruhlariga bo'lgan holda o'rganish ularni guruhliy holdagi mohiyatini yoritishga xizmat qiladi, shu bilan birgalikda ularning o'zaro yaqin xususiyatlari ma'lum bo'ladi, ularning budjetni shakllantirishdagi hamda iqtisodiyotda tutgan o'rniga baho berishga imkon tug'diradi. Odatda, soliqlar budjetga birlashtirilishiga qarab umumdavlat soliqlari va mahalliy soliqlarga bo'linadi.

Soliqlar va boshqa majburiy to'lovlarning bunday guruhlanishi ham iqtisodiy ham huquqiy asosga ega bo'lib, soliqlarning bu tartibda guruhlanishi, avvalo, davlat budjetining tuzilishidan kelib chiqadi. Unitar davlatlarda budjet tuzilishi, odatda, ikki pog'onadan (respublika va mahalliy budjetlar) iborat bo'lib, unga muvofiq soliqlar ham budjetga birlashtirilishi jihatidan respublika va mahalliy miqyosida guruhlanadi. Masalan, Fransiya, Buyuk Britaniya, Shvetsiya kabi davlatlarda budjet tuzilishiga mos holda soliqlar ham ikki pog'ona asosida undiriladi. Federativ tuzilmaga ega bo'lgan davlatlar, masalan, Rossiya, AQSH, Germaniya, Kanada va shu kabi davlatlarda budjet tuzilishi federalizmga asoslangan bo'lib, unga muvofiq soliqlar ham federal, hududiy (federatsiya subyektlari, shtatlar) va mahalliy (munitsipal) soliqlarga bo'linadi. Davlat budjetiga kiruvchi budjetlardan xarajatlarni amalga oshirish tartibi va mexanizmlari budjetlarga birlashtirilgan soliqlarning tegishli budjetlar xarajatlarini qoplash imkoniyatlari farqlanishini keltirib chiqaradi. Davlat bunda o'zining moliyaviy (budjet) siyosati orqali soliqlar budjetlarning moliyaviy resurslarini shakllantirishdagi farqli imkoniyatlarini tartibga solishi soliqlarning birlashtirilgan va tartibga soluvchi guruhlariga bo'linishiga asos bo'ladi. Birlashtirilgan soliqlar mahalliy budjetlarga qonun asosida birlashtirilgan hamda o'zlarining (mahalliy hokimiyatlarning) moliyaviy huquqlari asosida joriy qilgan soliqlari va yig'im (to'lov)laridan iborat bo'ladi.

Birlashtirilgan soliqlar (yig'imlar)dan tushadigan daromadlar bilan mahalliy budjetlarning xarajatlari o'rtasidagi farqni qoplashning zarurligi umumdavlat soliqlarining ba'zilarini tartibga soluvchi sifatida soliqlarga aylanadi. O'zbekistonda soliqlarning bunday guruhlanishi, asosan, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 1994-yil 30-noyabrda O'zbekiston Respublikasida soliqlarning rag'batlantiruvchi ahamiyatini kuchaytirishning asosiy yo'nalishlari to'g'risida»gi F-1014-son Farmoniga asosan 1995-yilgi Davlat budjetining asosiy ko'rsatkichlarini tasdiqlashda daromadlarni mahalliy budjetlar foydasiga qaytadan taqsimlash va hududlarning rivojlanish darajasiga qarab umumdavlat soliqlaridan ajratmalarining tabaqalashtirilgan me'yorlarini belgilash tartibi kiritilishi bilan amalga oshirilib kelinmoqda. Soliqlar soliq to'lovchilarga tegishligiga qarab

¹ <https://uz.wikipedia.org/wiki/Manufaktura>.

yuridik shaxslardan olinadigan soliqlar (yig'img'lar) va jismoniy shaxslardan olinadigan soliqlar (yig'img'lar)ga bo'linadi. Yuridik shaxslardan olinadigan soliqlar (yig'img'lar)ga quyidagilar kiradi: yuridik shaxslardan olinadigan foyda solig'i, qo'shilgan qiymat solig'i, aksiz solig'i, yer qat'ridan foydalanuvchilar uchun soliqlar, suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliq, mol-mulk solig'i, yer solig'i, yagona soliq to'lovi, yagona yer solig'i, ijtimoiy soliq, tadbirkorlik faoliyatining ayrim turlari bo'yicha qat'iy belgilangan soliq, ayrim turdagi tovarlar bilan chakana savdo qilish va ayrim turdagi xizmatlarni ko'rsatish huquqi uchun yig'im, davlat boji, bojxona to'lovlari, bojxona boji va shu kabilar.

FINLANDIYA TA'LIM TIZIMINIING OLIY TA'LIM TIZIMIGA INTEGRATSIYA QILISHDAGI MUAMMOLAR

Xoliqulov Muhammad Qaxor o'g'li

O'zbekiston - Finlyandiya pedagogika instituti o'qituvchisi

Jumaboyeva Sarvinoz Murodilloyeva

O'zbekiston - Finlyandiya pedagogika instituti talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolamizda Finlandiya ta'lim tizimining yurtimizdagi ta'lim tizimiga isloh qilishdagi muammo va kamchiliklar atroflicha tahlil etilgan. Shuningdek, Finlandiya ta'lim tizimining o'ziga xosligi ochib berilgan. O'zbekiston va Finlandiya ta'lim tizimidagi o'xshash hamda farqli jihatlari atroflicha o'rganilgan.

Kalit so'zlar: ta'lim, tarbiya, Finlandiya, O'zbekiston, talimdagi o'zgarishlar, islohotlar, xalqaro ta'lim sifat darajalari, PISA, PIRLS, TIMSS, OTM.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Ta'lim tarbiya tizimini yanada takomillashtirishga oid qo'shimcha chora tadbirlar to'g'risida" gi qaroriga binoan Finlandiya ta'lim tizimidagi ilgor tajribalarni o'rganish va yurtimizda tatbiq etish borasidagi bir qancha shartnomalar imzolandi. Bunga qo'shimcha qilgan holda, 2020-yil 3-dekabrda "Iqtidorli yoshlarni saralab olish tizimi va akademik litseylar faoliyatini takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida" gi qarori yoshlarni islohotlarning faol ishtirokchisiga aylantirish, ilm-fanga rag'batini oshirish, izlanuvchanlik va yaratuvchanlik faoliyatiga keng jalb qilish, jahon miqyosida Vatanimiz dovru'ini keng taratgan ajdodlarga munosib avlodni tarbiyalash maqsadlariga xizmat qilayotgani bilan ahamiyatlidir.

Hozirgi kunda, yurtimizda ta'lim tizimining oldidagi asosiy vazifalardan biri bu mehnat bozori talablariga chinakam javob beraoladigan malakali kadrlarni tayyorlash hamda maxsus ko'nikmalarga asosida tayyorlash o'rtasidagi tafovutni bartaraf etishdan iborat.

Zero, o'n yildan ortiq vaqt davomidagi bu davlatdagi 15 yoshli o'quvchilar PISA xalqaro baholash dasturida muntazam eng yaxshi natijalarni ko'rsatmoqda. Finlandiyaning muvoffaqiyati o'qituvchilaridadir. Yuqori sifatli mashg'ulot o'tkazishi uchun ularning maqomi va mustaqilligi ta'minlangan. Ta'lim siyosati maqsadli ravishda tenglikka yo'naltirilgan. Shuningdek, maktablar ustidan nazorat markazlashmagani ham asosiy omildir. Hozir Finlandiyada 20 ta universitet (shundan 10 tasi pedagoglar tayyorlaydi) hukumat tomonidan moliyalashtiriladi.

O'quv dasturlarini tuzish huquqi va ma'suliyati mahalliy munitsipalitetlar va maktablar zimmasida. Qonunchilikka ko'ra, ta'lim beruvchilar o'quv dasturini mahalliy sog'liqni saqlash va ijtimoiy xizmatlar ma'suliyati yuklangan idoralar bilan hamkorlikda maktabning ish muhiti, mahalliy qiymat tanlovi va maxsus resurslarni hisobga olgan holda ishlab chiqishi shart.

Finlandiya va O'zbekistondagi o'qituvchilar ta'limi qisqacha qiyosiy tahlil qilib olsak, qator farqlarni ko'rish mumkin. Masalan: Finlandiyada maktabgacha ta'lim tashkilotlari (bog'cha) da ishlash uchun bakalavriat darajasi talab etiladi. Maktabda sinf o'qituvchisi bo'lib ishlash uchun pedagogika universitetining magistratura bosqichini tugatgan bo'lishi shart.

	MUTAXASSISLARNING SALOHİYATINI BAHOLASH VA RIVOJLANTIRISH.....	
147.	<i>Abdusalomova Maftuna G'ofurjon qizi.</i> OILA TUSHUNCHASI, GENEZISI, SHAKLLARI VA EVOLYUTSIYASI.....	387
148.	<i>Xaqqulov Komil Yusupovich., Abdiyeva Gulyora Xasanovna.</i> O'QITUVCHINING PEDAGOGIK MAHORATINI YANADA SHAKLLANTIRISHDA INNOVASION FAOLIYATNING XUSUSIYATLARI...	389
149.	<i>Dilshod Majidov.</i> MUSIQA TO'GARAKLARI ORQALI BO'LAJAK O'QITUVCHILARNI ESTETIK DIDINI SHAKLLANTIRISH.....	392
150.	<i>Egamkulov Oybek.</i> MUSIQIY JANRLARNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI.....	394
151.	<i>Turdiqulova G.O.</i> TO'G'RI SOLIQLARNING IJTIMOY-IQTISODIY MOHIYATI VA SOLIQ TIZIMIDAGI ROLI.....	396
152.	<i>Xoliqulov Muhammad, Jumaboyeva Sarvinoz.</i> FINLANDIYA TA'LIM TIZIMINING OLIY TA'LIM TIZIMIGA INTEGRATSIYA QILISHDAGI MUAMMOLAR.....	399
153.	<i>Qobilova Nasiba Ismatjon qizi., Eshqulova Charos Alimuhammat qizi.</i> AGRESSIV XULQ ATVOR SABABLARI VA TURLARI.....	400
154.	<i>Saidkulov Nuriddin Akramkulovich.</i> INSON KAPITALINI RIVOJLANTIRISHDA YOSHLARGA OID DAVLAT SIYOSATINI AMALGA OSHIRISH MUAMMOLARI.....	402
155.	<i>Nilufar Temirova.</i> YOLG'IZLIKNING SABABLARI VA TA'RIFLARI.....	405
156.	<i>Mamajonova Saida Vaxabjonovna.</i> QISHLOQ TADBIRKORLIGINI QO'LLAB-QUVVATLASH ORQALI AHOLI DAROMADLARINI OSHIRISH YO'LLARI.	410
157.	<i>Qobilova Nasiba, Djavlanova Nodira.</i> BOLALARGA NISBATAN ZO'RAVONLIK TURLARI VA ULARNING NAMOYON BO'LISHI.....	412
158.	<i>Qudratova Yulduz Akbaraliyevna.</i> AJDODLARIMIZ VATANPARVARLIGI - MA'NAVIY MEROSIMIZ ASOSI.....	415
159.	<i>Egamkulov Oybek Altmishevich.</i> IJROCHILIKDA ROK MUSIQASINING RIVOJLANISH TARIXI.....	417
160.	<i>Sobirova Dilorom Xaydaraliyevna., Shoxsanam Sobirova.</i> IN ESL CLASSES, USING VIDEOS TO LEARN ENGLISH.....	418
161.	<i>Xamidova Dilshodaxon Rustamjon qizi.</i> IJTIMOYIY ISH FAOLIYATIDA IJTIMOYIY XAVFNI O'RGANISHNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI.....	420
162.	<i>Y.Saidkulova.</i> ISSUES OF INCREASING THE PRODUCTIVITY OF THE COTTON PLANT IN THE DEVELOPMENT OF THE ECONOMY OF UZBEKISTAN.....	423
163.	<i>Yo'ldosheva Shohista Baxtiyor qizi.</i> BOSHLANG'ICH SINIF ONA TILI VA O'QISH DARSLARIDA O'QUVCHILAR NUTQINI O'STIRISH.....	425
164.	<i>Nurmuxamidova Muxtabar Xasanovna.</i> RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA XOTIN-QIZLAR BANDLIGINI TA'MINLASHNING NAZARIY JIHATLARI.....	427
165.	<i>A.Abdumatov.</i> AKADEMIK A.R.MUHAMMADJONOV FAOLIYATIDA QADIMGI DAVR SUG'ORILISH TARIXI MASALALARINING YORITILISHI	429
166.	<i>Sadoqat Bekmurodova.</i> AYOLLAR TADBIRKORLIGINING JAMIYAT IJTIMOYIY-IQTISODIY RIVOJLANISHIDAGI AHAMIYATI.....	431
167.	<i>Sultonov B.F., Sadikova Sh.O.</i> QISHLOQ XO'JALIGIDA PIYOZ VA UNING XUSUSIYATLARI.....	433
168.	<i>Sattorkulov O.T., Ubaydullayeva G.M.</i> AGRAR SEKTORDA TUZILMAVIY O'ZGARISHLARNI AMALGA OSHIRISH.....	435

MEDIAMAKONDA AXBOROT MADANIYATINI SHAKLLANTIRISHNING IJTIMOIIY-FALSAFIY MUAMMOLARI

mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy konferensiya

MATERIALLARI TO‘PLAMI

15-16 may 2024-yil

Nashriyot muharriri: Mohira YULDASHEVA
Texnik muharrir: Baxtiyor YAKUBOV
Sahifalovchi-dizayner: Shohida MUQUMOVA

“Ziyo nashr-matbaa” nashriyoti

Manzil: 120100 Guliston sh., O‘zbekiston ko‘chasi 8-uy.

Tel: (67) 227-63-09

Nashriyot litsenziyasi № 880921, 14.08.2020-y.

Bosishga ruxsat etildi 07.05.2024-y.

Qog‘oz bichimi 60x84 1/16. Ofset qog‘ozi.

Hisob nashriyoti tabog‘i 37,5. Shartli bosma tabog‘i 37,75.

Adadi 100. Buyurtma № 302.

“Sirdaryo Print” mas’uliyati cheklangan jamiyatida chop etildi.

Manzil: Sirdaryo sh., O‘zbekiston ko‘chasi, 92-uy.

